

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 520/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou [REDACTED], [REDACTED], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 198/2020 z 21. októbra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 9. decembra 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť a vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania na strane žalovaného v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava IV, ktorý rozsudkom č. k. 7C 102/2011 z 27. októbra 2014 zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia, a zaviazal ju na zaplatenie sumy 7 644,39 eur s príslušenstvom sťažovateľovi. Krajský súd v Bratislave v konaní o odvolaní žalobkyne rozsudkom č. k. 2Co 140/2015 z 25. apríla 2018 (v spojení s opravným uznesením z 9. októbra 2019) potvrdil rozsudok súdu prevej inštancie.

3. Žalobkyňa podala 20. augusta 2018 dovolanie proti rozsudku krajského súdu a samostatným podaním z 15. júna 2020 (ktoré sťažovateľ predložil ako prílohu svojej sťažnosti, pozn.) navrhla dovolaciemu súdu odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu s odôvodnením, že je dôchodkyňou s nízkym príjmom, so závažným zdravotným stavom, jej jediným majetkom je spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti, v ktorej býva, a bola voči nej na základe dovolaní napadnutého rozhodnutia začatá exekúcia. Zároveň poukázala na to, že žalovanému nehrozí žiadna škoda odložením vykonateľnosti, pretože spoluvlastníkom predmetnej nehnuteľnosti disponujúcim predkupným právom je syn sťažovateľa (potom, keď svoj podiel na neho previedol sťažovateľ, pozn.), čo jej znemožňuje prípadné nakladanie so svojím podielom na nehnuteľnosti v priebehu dovolacieho konania v neprospech sťažovateľa. Okamžitým výkonom rozhodnutia, ktorý sa už začal, by jej hrozilo, že bude bez domova.

4. Najvyšší súd napadnutým uznesením odložil vykonateľnosť rozsudkov súdov prvej aj druhej inštancie do právoplatného skončenia dovolacieho konania a v odôvodnení v podstatnom uviedol: „5. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k názoru, že v prejednávanej veci sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa pre vyhovie predmetnému procesnému návrhu, preto odložil vykonateľnosť rozhodnutí súdov nižších inštancií, a to až do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní žalobkyne.“

5. Ústavný súd v súčinnosti s najvyšším súdom zistil, že v dovolacom konaní sp. zn. 4 Cdo 198/2020 nebolo (ku dňu 11. novembra 2021, pozn.) dovolacím súdom právoplatne rozhodnuté o dovolaní žalovanej.

II.

Sťažostná argumentácia

6. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta, že mu nebolo umožnené oboznámiť sa a vyjadriť sa k návrhu žalobkyne na odklad vykonateľnosti a ani k dôkazom, ktoré žalobkyňa pripojila k tomuto podaniu. Uvedené predstavuje porušenie princípu rovnosti pred súdom, kontradiktórnosti konania a práva vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Podľa tvrdenia sťažovateľa zo záverov Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k rovnosti zbraní vyplýva, že súd je povinný doručiť stranám aj také procesné podania, ktorých doručenie mu zákon výslovne neukladá. Poukázal na to, že o návrhu na odklad sa dozvedel až z napadnutého uznesenia, proti ktorému navyše nie je prípustný opravný prostriedok. Návrh si zadovážil vlastnou iniciatívou, avšak nahliadnutie do spisu, resp. vyžiadanie podania, nemožno zamieňať s povinnosťou súdu naplniť požiadavku kontradiktórnosti.

Zároveň v napadnutom uznesení, ktorým dovolací súd odložil vykonateľnosť rozsudku súdu prvej inštancie a rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd nijako neodôvodnil, či, ktoré a v akom rozsahu tvrdenia a dôkazy prezentované žalobkyňou v návrhu na odklad vykonateľnosti (t. j. tie, ku ktorým žalovaný nemal možnosť zaujať stanovisko) bral do úvahy pri rozhodovaní o splnení zákonných predpokladov pre odklad výkonu rozhodnutí.

Z napadnutého uznesenia nevyplýva ani to, z akého dôvodu dovolací súd rozhodol aj o odklade rozsudku súdu prvej inštancie, keď žalobkyňa žiadala odložiť výlučne vykonateľnosť rozsudku odvolacieho súdu. V tejto časti nemá podľa názoru sťažovateľa napadnuté uznesenie zákonný

podklad, pretože § 444 ods. 1 Civilného sporového poriadku mu neumožňuje vydať takéto rozhodnutie bez návrhu. Sťažovateľ je toho názoru, že takýmto procesným postupom vyúsťujúcim do vydania napadnutého uznesenia a samotným uznesením o odklade vykonateľnosti došlo k porušeniu jeho označených práv.

III.

Predbežné prerokovanie sťažnosti

7. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010). Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie.

8. Podstatou sťažnosti je namietané nerešpektovanie zásad kontradiktórnosti a rovnosti v konaní, rozhodnutie nad rámec návrhu o odklade vykonateľnosti aj rozsudku okresného súdu a nedostatok dôvodov napadnutého uznesenia.

9. V prvom rade ústavný súd vzal na zreteľ predbežnú, procesnú a dočasnú povahu napadnutého rozhodnutia. Sťažovateľ napáda ústavnou sťažnosťou rozhodnutie o odložení vykonateľnosti dovolacím súdom preskúmaných rozhodnutí po dobu trvania dovolacieho konania. V súvislosti s tým je potrebné zdôrazniť, že zásada kontradiktórnosti je v takomto prípade značne oslabená, pretože ustupuje potrebe skorej a operatívnej dočasnej úpravy právnych pomerov. Zároveň judikatúra ESLP, na ktorú poukazuje sťažovateľ, sa vzťahuje na vyjadrenia vo veci samej, konkrétne išlo o prípady neoboznámene vyjadrenia k odvolaniu alebo odvolania samotného, a preto nie je v tejto veci plne aplikovateľná. Z procesnoprávnej úpravy civilného sporového konania povinnosť súdu oboznámiť protistranu s návrhom na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia nevyplýva, preto jeho neoboznámene nemožno najvyššiemu súdu vytýkať.

10. Pokiaľ ide o námietku nedostatočného zákonného podkladu pre odloženie vykonateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie, k tomu ústavný súd poznamenáva, že nejde o pochybenie, ktoré by mohlo vyvolať ústavnoprávne relevantné následky, pretože rozhodnutie súdu prvej a druhej inštancie vo veci samej tvoria na účely výkonu rozhodnutia jeden nedeliteľný celok s jednotným obdobím vykonateľnosti a odkladom vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu nastupuje prekážka pre pokračovanie v exekúcii bez ohľadu na to, či bola formálne odložená aj vykonateľnosť rozsudku súdu prvej inštancie. V tejto súvislosti preto nemožno vidieť žiaden reálny objektívny zásah do právnej sféry sťažovateľa alebo zmenu v jeho právnom postavení spôsobenú odkladom vykonateľnosti rozsudku okresného súdu. Takýto zásah do právnej sféry sťažovateľa je pritom nevyhnutným predpokladom pre konštatovanie ústavnoprávnej intenzity namietaných porušení práv.

11. Odôvodnenie napadnutého uznesenia vykazuje nedostatky, na ktoré sťažovateľ poukazuje, keďže z neho nie je zrejmé, ktoré konkrétne dôvody považoval najvyšší súd za hodné osobitného zreteľa. Po oboznámení sa s obsahom návrhu žalovanej na odklad vykonateľnosti možno konštatovať, že ňou uvádzané dôvody sú objektívne spôsobilé odôvodniť odklad vykonateľnosti a najvyšší súd pochybil, ak ich vo svojom uznesení neuviedol. Sťažovateľ si zadovážil návrh na odklad vykonateľnosti vlastným úsilím, je oboznámený s tam uvedenými dôvodmi, ktoré viedli najvyšší súd k vydaniu napadnutého uznesenia, a preto ústavný súd nepovažuje za hospodárne rušiť ho len pre účely ich doplnenia. Vzhľadom na dočasný a predbežný charakter napadnutého procesného rozhodnutia preto vyhodnotil, že procesné pochybenie najvyššieho súdu v okolnostiach tejto veci nedosahuje ústavnoprávnu intenzitu.

12. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením a označenými základnými právami sťažovateľa nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. novembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu